

"Lad os tilbede..."

"Vis Herrens navn ære, træd frem for hans ansigt med gaver, kast jer ned for Herren i hans hellige majestæt" (1 Krøn 16,29).

Hovedtanke

Tilbedelse er en følge af, at Gud har gjort indtryk på én, og at man har gjort egne erfaringer med ham.

Introduktion

Man oplever af og til øjeblikke i livet, som gør særligt indtryk, fordi de opleves som helt unikke. Sådanne indtryk kan ligefrem udløse spontane reaktioner og følelser. "Wow", siger man. Et barn, der glider ned ad en rutsjebane, udbryder begejstret: "Én gang til!" Et lækkert måltid udløser et "uhm!" og anerkendende ros til kokken. Er man til en koncert med kendte grupper, udtrykkes begejstringen ved, at man danser og synger med.

Tilbedelse er ikke andet end en passende reaktion på Guds overvældende storhed og hans uforlignelige gerning, udtrykt gennem anerkendende ord, kunst og arkitektur, lovsang og følelsesmæssige reaktioner.

Forudsætningen for dette er, at man har erfaret og oplevet Guds storhed personligt. Uden at have *set* og *smagt* Gud (Sl 34,9) kan man næppe tilbede ham af hele sit hjerte. Derfor har vi i første omgang behov for at få øjnene op for den fantastiske Gud for derefter at kunne bevæge os ind i tilbedelsen.

Nu er det ikke alle mennesker, der er nemme at begejstre, og ikke alle har tendens til at ytre sig spontant og emotionelt. Det er også i orden. Man kan også vise anerkendelse og tilbedelse ved at ytre sig sagligt og nøgternt. Ganske vist kan visse erfaringer og forbehold også hindre os i at give rum nok til tilbedelsen af Gud. Her er en god anledning til at genopdage tilbedelsen som en grundholdning i troen og et kristent liv. Den er en følge af bevidst at se på Guds storhed.

Et blik på den Gud, der udfrier

2 Mos 20,1-3

**Ud fra hvilken forudsætning giver Gud de ti bud?
Hvilke erfaringer har jeg gjort med Gud?**

Baggrund

De ti bud eller ti ord (dekalogen) er grundloven for Israels folk. De skal ikke ses som isolerede, enkeltstående regler. De drejer sig om relationen til Gud og den daglige omgang med hinanden.

Den første sætning (v. 2) kaldes også prologen, begrundelsen for de følgende anvisninger. Gud præsenterer sig som den, der udfrier, og folket kan også fremover regne med denne frihed. Han knytter an ved de positive erfaringer, folket har gjort i fortiden, og står med sit navn inde for en fremtid i frihed. Der findes ingen anden Gud ved siden af ham, der bare tilnærmelsesvis ville kunne påberåbe sig det samme.

Derfor er det heller ikke et diktatorisk påbud at tilbede Jahve alene. Buddet indeholder snarere et tilbud om hans vedvarende omsorg. Gud begrunder, hvorfor det er gavnligt at holde hans bud.

Til anvendelse

Når kristne helt op til i dag betragter de ti bud som et etisk fundament, er det også med baggrund i en erfaret udfrielse. Disse bud er heller ikke i dag en tyngende pligt eller vejen til at opnå Guds accept. Gud var, er og bliver den, der udfrier, og han ønsker, at mennesker selv vil opleve det. På denne baggrund kan man ikke andet end være taknemmelig og tilbede Gud af et oprigtigt hjerte. Martin Luther udtrykte det på denne måde: "Den, du forventer liv fra, den, du sætter din lid til, det er din Gud eller din afgud" (*Den store katekismus*, 1529).

Til eftertanke

I verden af i dag oplever mennesker lige så megen ufrihed som på Bibelens tid. Hvor har jeg oplevet Gud som min befrier? Hvordan skulle prologen formuleres for at være møntet på mig? Hvordan kan jeg formidle denne erfaring til andre og motivere dem til tilbedelse?

Et blik på Guds ledelse

1 Krøn 16,1-36

**Hvordan giver folket udtryk for dets taknemmelighed?
Hvordan kan jeg se Guds ledelse i mit liv?**

Baggrund

Indledningen til Davids takkesang (v. 1-6) forklarer, at det her drejer sig om, hvordan pagtens ark højtideligt bæres tilbage til det hellige telt i Jerusalem. (Parallelteksten i 2 Sam 6 beskriver, hvordan arken transporteres på en ny vogn, og David og folket danser foran den, mens de synger og spiller musik.) Der ofres brænd- og takofre, og David velsigner folket.

Ved den lejlighed indfører David en fast tjeneste ved tabernaklet. "David gav nogle af levitterne, der havde været med som sangere, den opgave, at de skulle fortsætte med denne tjeneste foran arken for med deres sange at ære og lovprise Herren, Israels Gud" (v. 4). Under Asafs ledelse fremføres nu en speciel takkesang.

"Davids takkesang" er sammensat af forskellige afsnit fra Salmernes Bog. Hovedtemaerne er Guds frelsergerning, hans løfter om et nyt land, Jahves kongeheredømme som skaber og dommer og den ventede domsafsigelse til fordel for det lidende folk. Der nævnes mange eksempler på, hvordan Gud har ledt folket, og hvordan han har holdt sin pagt med patriarkerne.

Til anvendelse

Selv i dag er mange begivenheder en følge af Guds kærlige indgriben, som der er god grund til at være dybt taknemmelig for. De er velegnede anledninger til tilbedelse. Desværre glemmes de hurtigt. Det er en god ide at nedfælde den slags erfaringer i en form for erindringsbog, det være sig personligt, som familie eller som menighed. De kan så ved diverse anledninger tages frem og læses højt og således være udgangspunkt for tilbedelse.

Til eftertanke

Hvilke grunde er der i mit liv til at være taknemmelig over for Gud? Hvordan kan jeg inddrage dem i min personlige tilbedelse eller i menighedens gudstjeneste?

Et blik på frelseshistorien

Sl 78

Hvordan begrundes digteren Asaf sin belæring? Hvilken betydning har salmer for mig?

Salme 78 er den næstlængste salme i Bibelen. Den er et digt beregnet til undervisning i Israels historie fra dens begyndelse i Egypten, over Davids tid og til Nordrigets undergang. Den beskriver, hvordan Gud udvalgte, ledte og forkastede Israel. Asaf beskriver udførligt Guds kærlighed, Israels ønske om frelse, et utal af undere, barmhjertigheds-gerninger og Guds vilje til gang på gang at give nye chancer.

Det er ikke Asafs anliggende at tegne et fuldstændig kronologisk billede af de historiske begivenheder. Han ønsker snarere at vise gri-bende eksempler på, hvordan Gud har ledt sit folk i tidens løb. Disse erfaringer må ikke gå i glemmebogen. De skal være med til at bevare forundringen over Gud, så senere generationer ikke skal begynde for-fra, men kan se tilbage på de frelsergerninger, som folket allerede har oplevet. Begivenhederne, der fortælles om i denne salme, bliver til en slags opfordring til selv at gøre erfaringer med Gud og lade dem være udgangspunkt for tilbedelsen af Jahve.

Til fordybelse

Det er en kendsgerning, at enhver generation sætter spørgsmålstejn ved sine forældres og forfædres erfaringer, som den ikke selv har gjort sig. Åndelige sange giver ikke blot mulighed for at videregive troserfaringer ved hjælp af teksters indhold. Også deres lyrik og melodier kan sætte sig varige spor. Dette kan forstærke religiøse følelser og formidle tro, som så igen kan motivere til personlig tilbedelse.

Til eftertanke

Hvordan kommer min tro til udtryk, det være sig i ord, sang eller livs-førelse? Hvad ser min familie, mine venner og mine naboer?

"Ingen anden gud"

Dan 3
(især 16-18; 28-29)

Hvorfor nægter de jødiske mænd at være med til at tilbede billedstøtten, som det forlanges?

Hvad taler for udelukkende at tilbede Israels Gud?

Baggrund

Billedstøtten, der var rejst af Nebukadnesar, var et magtsymbol. Det er ikke vigtigt, om det her drejer sig om et billede af herskeren eller af en af de lokale guder (v. 12.14.18.28). Det afgørende er det kategoriske krav om tilbedelse, der forventer, at alle aflægger et offentligt bevis på deres loyalitet. Dermed forbeholder kongen sig ret til at straffe dem, der ikke parerer ordre.

I løbet af fortællingen kommer tre troende mænd til at stå i fokus. De anklages, fordi de ganske uventet kommer til at stå i kontrast til dem, der retter sig efter ordren og tilbeder guldstøtten. Den forsamlede menneskemængde afskrækkes ved truslen om dødsstraf. Men disse tre mænd nægter at kaste sig ned og tilbede guldstøtten på trods af de drastiske konsekvenser. De tilbeder også i eksilet trofast deres Gud. Han er den eneste, de hylder.

Til fordybelse

Denne historie ender med en konfrontation. Spørgsmålet er, hvem der virkelig fortjener tilbedelse. Det er ikke nok med et kategorisk krav. Det er et spørgsmål om at kende og have erfaring med den levende Gud. Selv om beretningen om de tre mænd i ildovnen endte godt, kunne disse tre modige, bekendende mænd ikke gå ud fra, at deres gud virkelig ville redde dem. "Og selv om han ikke gør det, skal du vide, konge, at vi ikke vil dyrke din gud ..." (v. 18). Deres sikre optræden tyder på, at tilbedelse er et spørgsmål om tillid, der bygger på et personligt forhold til Gud.

Et blik på Kristus

Joh 4,1-42

**Hvad er Jesu egentlige mål med denne samtale?
Hvad er vigtigt for mig i mine samtaler med andre?**

Baggrund

I Jesu samtale med den samaritanske kvinde ved Jakobsbrønden støder forskellige måder at tænke og at leve på sammen. Der opstår misforståelser, fordi udtryk, som fx "levende vand", kan opfattes forskelligt. Kulturafhængige normer for adfærd (ingen samtaler mellem kvinder og fremmede mænd) gør det vanskeligt overhovedet at tale sammen. Religiøse overbevisninger (det rette sted for tilbedelse) sætter skel mellem troens og troendes forskellige verdener.

Alligevel lykkes det for Jesus at føre kvinden frem til det væsentlige i hendes liv, idet han møder hende der, hvor hun er. På den måde kan han imødegå hendes afværgemekanismer (formelle religiøse spørgsmål) og lede kvinden frem til et levende møde med sin himmelske far i *ånd og sandhed*. Via denne åndelige dimension erkender hun den Messias, der står foran hende i egen person.

Denne erkendelse ændrer hendes liv fuldstændigt. Hendes blik på den ventede frelser viser hende, hvad livets sande grundlag er. Det når langt ud over hendes hidtidige, jordiske begrænsning: evigt liv af frelserens egen hånd.

Også hendes naboers liv forandres. Fordi kvinden begejstret fortæller om sit møde med Messias, ønsker Sykars indbyggere også at lære ham at kende personligt. På den måde føres de også til sand tilbedelse. "Han er i sandhed verdens frelser" (v. 42).

Til fordybelse

Mange af vores samtaler bevæger sig ikke ud over hverdagsemner. Tit bliver det, der hører til troens verden, splittet op i teoretiske tanke-spind. Jesu eksempel viser os, hvordan man i stedet kan holde fokus på Kristus. Dette kan ikke alene føre til, at man selv begejstres og får lyst til at tilbede, men det kan også virke smittende på andre.

Et blik på ens eget hjerte

Mark 7,1-23

**Hvordan reagerer Jesus på de skriftkloges bebrejdelser?
Hvilken betydning har religiøse regler og bud?**

Baggrund

Markus beretter om de skriftkloge, der vil teste, om Jesus og hans disciple holder sig inden for de gældende (rituelle) jødiske normer. De konstaterer afvigelser, som de stiller Jesus til regnskab for.

I sit svar går Jesus dog slet ikke ind på eventuelle lovovertrædelser, men peger i stedet på disse reglers relative betydning og den pragmatiske brug af dem. Han betegner dem som menneskebud og advarer imod, at en ren formel overholdelse af dem kan føre til, at man gør det modsatte af Guds vilje. Derfor leder han tilhørernes opmærksomhed hen på kilden, hvor menneskelige beslutninger har deres udspring: *hjertet* – hjemstedet for tanker, følelser og vilje. Spørgsmålet om, hvad der er rent og urent, afgøres i hjertet, ikke i maven.

Midt i denne uoverensstemmelse formulerer Jesus et væsentligt udsagn vedrørende tilbedelse (v. 6-8): Nogle former for tilbedelse mangler en ægte forbindelse til ens eget jeg og er blot tomme ord, hvori mod sand tilbedelse altid er et resultat af det, der sker i ens inderste – i hjertet.

Til fordybelse

David er klar over, at Gud, der har skabt ham, kender ham bedre, end han selv gør. Gud kender hans hjerte og dets inderste motiver. Denne erkendelse er en væsentlig grund til, at David tilbeder Gud (Sl 139,23-24).

Til eftertanke

Hvilken rolle spiller ydre former og vaner i min tilbedelse?

Resumé

Sand tilbedelse kommer fra dybet af ens indre – fra hjertet – affødt af egne erfaringer og en nær relation til Gud.

Spørgsmål til drøftelse

- Indledende spørgsmål
1. **Hvilke situationer eller anledninger har vakt jeres særlige opmærksomhed og fyldt jer med begejstring?**
- Supplerende spørgsmål
2. **Hvad hos Gud skaber begejstring hos jer?**
- 2 Mos 20,1-3
3. **Hvor og hvordan har I oplevet Gud som befrier?**
- Sl 78,1-4
4. **Hvilke troserfaringer hos andre har især gjort indtryk på jer og sat sit præg på jer?**
- Hvad kan vi gøre, for at sådanne erfaringer ikke glemmes?**
- Joh 4,23-26
5. **Hvordan kan Jesus blive det centrale i vores samtaler?**
- Hvad kendetegner tilbedelse "i ånd og sandhed"?**
- Mark 7,6-8
6. **Hvordan kan vi undgå, at vores tilbedelse bare bliver til tomme ord?**
- Hvad vil det sige at have Gud i sit hjerte?**